

Pavel și efesenii

Text de memorat:

⁹„căci a binevoit să ne descopere taina voii Sale, după planul pe care-l alcătuisese în Sine însuși, ¹⁰ ca să-l aducă la îndeplinire la împlinirea vremurilor, spre a-Și uni iarăși într-unul, în Hristos, toate lucrurile: cele din ceruri și cele de pe pământ.” (Efeseni 1:9-10)

Sabat după-amiază

Când scriem ceva, scriem cu un scop, uneori unul important. Abraham Lincoln, de exemplu, și-a scris faimosul discurs de la Gettysburg, din 1863, după teribilele distrugerii în bătălia de acolo din cadrul Războiului Civil American, în care muriseră aproximativ 7.000 de soldați. În acel discurs, evocându-i pe părinții fondatori, Lincoln și-a exprimat convingerea că Războiul Civil era testul final care va arăta dacă națiunea creată în 1776 avea să reziste sau avea să „piară de pe fața pământului”.

Pavel are un scop profund, care îi motivează epistola. În parte din cauza întemnițării sale (Efeseni 3:13; 6:20) și în parte din cauza neîntreruptelor persecuții și ispite, efesenii erau pe cale să se descurajeze. Pavel le reamintește cum a fost când s-au convertit, acceptându-L pe Hristos ca Mântuitor și devenind parte din biserică. Au devenit trupul lui Hristos (Efeseni 1:19-23; 4:1-16), materiale de construcție într-un templu (Efeseni 2:19-22), mireasa lui Hristos (Efeseni 5:21-33) și o armată bine echipată (Efeseni 6:10-20). El le mai spune că joacă un rol strategic în împlinirea marelui plan al lui Dumnezeu de a uni totul în Hristos (Efeseni 1:9,10). Pavel scrie pentru a-i trezi pe credincioșii din Efes la adevărata lor identitate și la privilegiile lor ca urmași ai lui Hristos.

Duminică, 25 iunie

Pavel, evanghelist în Efes

1. Ce face Pavel în prima lui vizită în Efes, la sfârșitul celei de-a doua călătorii misionare? Faptele 18:18-21

Faptele Apostolilor 18:18-21

18. Pavel a mai rămas destul de multă vreme în Corint. În urmă, și-a luat ziua bună de la frați și a plecat cu corabia spre Siria, împreună cu Priscila și Acvila, după ce și-a tuns capul în Chenrea, căci făcuse o juruință.

19. Au ajuns în Efes; și Pavel a lăsat acolo pe însoțitorii lui. A intrat în sinagogă și a stat de vorbă cu iudeii,
20. care l-au rugat să rămână la ei mai multă vreme. El însă n-a voit,
21. ci și-a luat rămas bun de la ei și a zis: „Trebuie numai decât ca sărbătoarea care vine, s-o fac în Ierusalim. Dacă va voi Dumnezeu, mă voi întoarce iarăși la voi.” Și a plecat din Efes.

Efesul era unul dintre cele mai mari orașe din Imperiul Roman, cu o populație de aproximativ 250.000. Era capitala uneia dintre cele mai bogate provincii, Asia, care în mare parte se întindea în teritoriul pe care îl cunoaștem astăzi ca Asia Mică. În zilele lui Pavel, provincia se bucura de o perioadă de înflorire și prosperitate. Oraș portuar, Efesul se afla, de asemenea, la intersecția unor rute terestre importante. Deși oamenii se închinau multor zeități, Artemis, considerată zeița protectoare a orașului, era cea mai importantă. Închinarea la ea se afla în centrul ceremoniilor civile, al jocurilor sportive și al sărbătorilor anuale (numele roman al zeiței Artemis era Diana; vezi Faptele 19:24,35).

Pavel se întoarce apoi în Efes în a treia lui călătorie misionară (Faptele 19:1-12) și rămâne acolo „timp de trei ani” (Faptele 20:31). Apostolul își ia angajamentul să petreacă un timp îndelungat în Efes, cu intenția de a întemeia acolo un creștinism puternic.

2. Ce eveniment neobișnuit duce la răspândirea respectului față de „Numele Domnului Isus” în Efes? Faptele 19:13-20

Faptele 19:13-20

13. Niște exorciști iudei care umblau din loc în loc au încercat să cheme Numele Domnului Isus peste cei ce aveau duhuri rele, zicând: „Vă jur pe Isus, pe care-L propovăduiește Pavel, să ieșiți afară!”
14. Cei ce făceau lucrul acesta erau șapte feciori ai lui Sceva, un preot iudeu din cei mai de seamă.
15. Duhul cel rău le-a răspuns: „Pe Isus Îl cunosc, și pe Pavel îl știu; dar voi cine sunteți?”
16. Și omul în care era duhul cel rău a sărit asupra lor, i-a biruit pe amândoi și i-a schingiuit în așa fel, că au fugit goi și răniți din casa aceea.
17. Lucrul acesta a fost cunoscut de toți iudeii, de toți grecii care locuiau în Efes, și i-a apucat frica pe toți: și Numele Domnului Isus era proslăvit.
18. Mulți din cei ce crezuseră, veneau să mărturisească și să spună ce făcuseră.
19. Și unii din cei ce făcuseră vrăjitorii și-au adus cărțile și le-au ars înaintea tuturor: prețul lor s-a socotit la cincizeci de mii de arginți.
20. Cu atâta putere se răspândea și se întărea Cuvântul Domnului.

Luca redă istoria ieșită din comun a șapte exorciști iudei itineranți care treceau prin oraș. Amestecarea numelui lui Isus și celui al lui Pavel în incantațiile lor se dovedește o aventură neinspirată pentru acești exorciști. Când vestea se răspândește pe străzile cetății, „i-a apucat frica pe toți și Numele Domnului Isus era proslăvit” (Faptele 19:17). Evenimentul a avut un impact profund și asupra celor care deveniseră deja credincioși, care și-au ars în public manualele scumpe de arte magice, a căror valoare se ridica la „cincizeci de mii de arginți” (Faptele 19:19). Împreună cu ceilalți locuitori ai cetății, credincioșii au învățat că închinarea la Isus nu trebuie diluată cu închinarea la orice altceva sau altcineva.

*Ce semnifică arderea propriilor cărți, care erau atât de costisitoare?
Ce spune lucrul acesta despre un angajament total față de Dumnezeu?*

Luni, 26 iunie

Revoltă în amfiteatru

3. Citește Faptele 19:21 – 20:1. Ce lecții extragem din acest episod?

Faptele 19:21 – 20:1

- 21 După ce s-au petrecut aceste lucruri, Pavel și-a pus de gând să se ducă la Ierusalim, trecând prin Macedonia și Ahaia. „După ce voi merge acolo”, își zicea el, „trebuie să văd și Roma.”
- 22 A trimis în Macedonia pe doi din ajutoarele lui, pe Timotei și Erast, iar el a mai rămas câtăva vreme în Asia.
- 23 Pe vremea aceea, s-a făcut o mare tulburare cu privire la Calea Domnului.
- 24 Un argintar, numit Dimitrie, făcea temple din argint de ale Dianei, și aducea lucrătorilor săi nu puțin câștig cu ele.
- 25 I-a adunat la un loc, împreună cu cei de aceeași meserie, și le-a zis: „Oamenilor, știți că bogăția noastră atîrnă de meseria aceasta;
- 26 și vedeți și auziți că Pavel acesta, nu numai în Efes, dar aproape în toată Asia, a înduplecat și a abătut mult norod, și zice că zeii făcuți de mâni nu sunt dumnezei.
- 27 Primejdia, care vine din acest fapt, nu este numai că meseria noastră cade în dispreț; dar și că templul marei zeițe Diana este socotit ca o nimica, și chiar măreția aceleia, care este cinstită în toată Asia și în toată lumea, este nimicită.”
- 28 Cuvintele acestea i-au umplut de mânie, și au început să strige: „Mare este Diana Efesenilor!”

- 29 Toată cetatea s-a tulburat. Au năvălit cu toții într-un gând în teatru, și au luat cu ei pe macedonenii Gaiu și Aristarh, tovarășii de călătorie ai lui Pavel.
- 30 Pavel voia să vină înaintea norodului, dar nu l-au lăsat ucenicii.
- 31 Chiar și unii din mai marii Asiei, care-i erau prieteni, au trimis la el să-l roage să nu se ducă la teatru.
- 32 Unii strigau una, alții alta, căci adunarea era în învălmășală, și cei mai mulți nici nu știau pentru ce se adunaseră.
- 33 Atunci au scos din norod pe Alexandru, pe care Iudeii îl împingeau înainte. Alexandru a făcut semn cu mâna, și voia să se apere înaintea norodului.
- 34 Dar când l-au cunoscut că este Iudeu, au strigat toți într-un glas, timp de aproape două ceasuri: „Mare este Diana Efesenilor!”
- 35 Totuși logofătul a potolit norodul și a zis: „Bărbați Efeseni, cine este acela care nu știe că cetatea Efesenilor este păzitoarea templului marelui Diane și a chipului ei căzut din cer?”
- 36 Fiindcă nimeni nu poate să tăgăduiască lucrul acesta, trebuie să vă potoliți, și să nu faceți nimic cu pornire nechibzuită.
- 37 Căci ați adus aici pe oamenii aceștia, care nu sunt vinovați nici de jefuirea templului, nici de hulă împotriva zeiței noastre.
- 38 Deci, dacă în adevăr, Dimitrie și meșterii lui au să se plângă împotriva cuiva, sunt zile de judecată, și sunt dregători; să se pîrască unii pe alții.
- 39 Dar dacă umblați după altceva, se va hotărî într-o adunare legiuită.
- 40 Noi, de fapt, suntem în primejdie să fim învinuiți de răscoală pentru cele întâmplate astăzi, căci n-avem nici un temei, ca să putem îndreptăți zarva aceasta.”
- 41 După aceste cuvinte, a dat drumul adunării.

Fapte 20:1

- 1 Când a încetat zarva, Pavel a chemat pe ucenici, și, după ce le-a dat sfaturi, și-a luat ziua bună de la ei, și a plecat în Macedonia.

Mărturia lui Pavel în marea și sofisticata cetate Efes a fost atât de eficientă încât a afectat un important motor economic al zonei: turismul axat pe templul închinat Dianei. Și ce templu era! Această structură magnifică era parțial alcătuită din 127 de stâlpi, fiecare având 18 metri înălțime, făcuți din marmură de Paros, o marmură perfectă de un alb imaculat, extrem de apreciată pentru sculpturi. Nu mai puțin de 36 dintre acești stâlpi erau sculptați și poleiți cu aur, dând templului reputația de una dintre Cele Șapte Minuni ale Lumii Antice.

Îngrijorat că discursurile lui Pavel împotriva idolatriei afectau negativ suportul financiar al templului (Faptele 19:27), argintarul Dimitrie a stârnit o revoltă în rândul colegilor lui de breaslă. O mulțime foarte agitată care

creștea rapid a trecut repede din piață în marele amfiteatru, care avea în jur de 25.000 de locuri. Agitația a continuat acolo și timp de două ore s-a strigat continuu: „Mare este Diana efesenilor!” (Faptele 19:34). După ce mulțimea a fost risipită de către logofătul orașului, Pavel s-a întâlnit cu credincioșii și a plecat din cetate.

4. La finalul celei de-a treia călătorii misionare, Pavel se întâlnește cu prezbiterii bisericii din Efes. Cum ai rezuma preocupările lui Pavel? Faptele 20:17-38

Faptele 20:17-38

17. Însă din Milet, Pavel a trimis la Efes și a chemat pe prezbiterii bisericii.
18. Când au venit la el, le-a zis: „Știți cum m-am purtat cu voi în toată vremea, din ziua dintâi în care am pus piciorul pe pământul Asiei.
19. Am slujit Domnului cu toată smerenia, cu multe lacrimi și în mijlocul încercărilor pe care mi le ridicau uneltirile iudeilor.
20. Știți că n-am ascuns nimic din ce vă era de folos și nu m-am temut să vă propovăduiesc și să vă învăț înaintea norodului și în case
21. și să vestesc iudeilor și grecilor pocăința față de Dumnezeu și credința în Domnul nostru Isus Hristos.
22. Și acum, iată că, împins de Duhul, mă duc la Ierusalim, fără să știu ce mi se va întâmpla acolo.
23. Numai Duhul Sfânt mă înștiințează din cetate în cetate că mă așteaptă lanțuri și necazuri.
24. Dar eu nu țin numaidecât la viața mea, ca și cum mi-ar fi scumpă, ci vreau numai să-mi sfârșesc cu bucurie calea și slujba pe care am primit-o de la Domnul Isus, ca să vestesc Evanghelia harului lui Dumnezeu.
25. Și acum, știu că nu-mi veți mai vedea fața, voi toți aceia în mijlocul cărora am umblat propovăduind Împărăția lui Dumnezeu.
26. De aceea vă mărturisesc astăzi că sunt curat de sângele tuturor.
27. Căci nu m-am ferit să vă vestesc tot planul lui Dumnezeu.
28. Luați seama, dar, la voi înșivă și la toată turma peste care v-a pus Duhul Sfânt episcopi, ca să păstoriți Biserica Domnului, pe care a câștigat-o cu însuși sângele Său.
29. Știu bine că, după plecarea mea, se vor vâri între voi lupi răpitori, care nu vor cruța turma;
30. și se vor scula din mijlocul vostru oameni care vor învăța lucruri stricătioase, ca să tragă pe ucenici de partea lor.
31. De aceea vegheați și aduceți-vă aminte că, timp de trei ani, zi și noapte, n-am încetat să sfătuiesc cu lacrimi pe fiecare din voi.
32. Și acum, fraților, vă încredințez în mâna lui Dumnezeu și a Cuvântului harului Său care vă poate zidi sufletește și vă poate da moștenirea împreună cu toți cei sfințiți.

33. N-am râvnit nici la argintul, nici la aurul, nici la hainele cuiva.
34. Singuri știți că mâinile acestea au lucrat pentru trebuințele mele și ale celor ce erau cu mine.
35. În toate privințele v-am dat o pildă și v-am arătat că, lucrând astfel, trebuie să ajutați pe cei slabi și să vă aduceți aminte de cuvintele Domnului Isus, care însuși a zis: „Este mai fericite să dai decât să primești.”
36. După ce a vorbit astfel, a îngenuncheat și s-a rugat împreună cu ei toți.
37. Și au izbucnit cu toții în lacrimi, au căzut pe grumazul lui Pavel și l-au sărutat.
38. Căci erau întristați mai ales de vorba pe care le-o spusese el, că nu-i vor mai vedea fața. Și l-au petrecut până la corabie.

O presupusă cronologie a relației lui Pavel cu Efesul:

- 52 d.Hr. – Prima și scurta vizită a lui Pavel în Efes (Faptele 18:18-21).
- 53-56 d.Hr. – Activitatea lui Pavel în Efes timp de trei ani (Faptele 19:1 – 20:1). Scrie 1 Corinteni spre sfârșitul șederii lui acolo (1 Corinteni 16:5-9).
- 57 d.Hr. – În timp ce se află la Milet, Pavel se întâlnește cu prezbiterii din Efes (Faptele 20:17-38).
- 62 d.Hr. – Pavel scrie Epistola către efeseni, probabil din închisoarea din Roma.

„De aceea vegheați și aduceți-vă aminte că, timp de trei ani, zi și noapte, n-am încetat să sfătuiesc cu lacrimi pe fiecare din voi” (Faptele 20:31). Ce avertizări crezi că ar avea Pavel pentru biserica noastră de astăzi și de ce?

Marți, 27 iunie

Ascultarea Epistolei către efeseni

Pavel a scris cu intenția ca epistola lui să fie citită cu voce tare în bisericile din casele particulare ale credincioșilor din marele Efes. În anii de după plecarea lui, mișcarea creștină se dezvoltase în Efes, iar numărul bisericilor din locuințe crescuse și el. Pentru acei primi credincioși, a-l avea în mijlocul lor pe Tihic, reprezentantul personal al apostolului Pavel, citindu-le o scrisoare din partea lui, era un eveniment important. După cum sugerează epistola în sine, adunarea includea probabil membri ai gospodăriei gazdei: tatăl, mama, copiii și sclavii (Efeseni 5:21 – 6:9). La acea vreme, o gospodărie îi includea și pe alții – apropiați (persoane libere al căror trai depindea de capul familiei) și chiar și negustori. Deci este

posibil ca și aceștia să fi fost prezenți, precum și membri ai altor gospodării.

5. Pornind de la schema epistolei de mai jos, citește întreaga epistolă, de preferat cu voce tare (îți va lua aproximativ 15 minute). Care sunt temele evocate în epistolă?

- I. Salutul de deschidere (1:1,2)
- II. Binecuvântarea introductivă (1:3-14)
- III. Rugăciunea pentru credincioși ca aceștia să primească înțelepciunea orientată spre Hristos (1:15-23)
- IV. Altădată morți din punct de vedere spiritual, acum înălțați împreună cu Hristos (2:1-10)
- V. Crearea bisericii din evrei și neamuri, prin Hristos (2:11-22)
- VI. Pavel ca predicator al lui Hristos pentru neamuri (3:1-13)
- VII. Rugăciunea ca cei credincioși să simtă iubirea lui Hristos (3:14-21)
- VIII. Menținerea unității bisericii inspirate de Duhul Sfânt (4:1-16)
- IX. Trăirea noii vieți care cultivă unitatea (4:17-32)
- X. Umblarea în dragoste, lumină și înțelepciune (5:1-20)
- XI. Viața modelată de Hristos, în casa creștină (5:21 – 6:9)
- XII. Rămânerea împreună: biserica, armata lui Dumnezeu (6:10-20)
- XIII. Salut de încheiere (6:21-24)

Care sunt principalele teme care reies din această scrisoare? Ce îți transmit? Ce idee (idei) te ating(e) personal?

Miercuri, 28 iunie

Contextul istoric

6. Cum începe și încheie Pavel scrisoarea către credincioșii din Efes? Care sunt cele mai profunde dorințe ale sale pentru ei? Vezi Efeseni 1:1,2; 6:21-24.

Efeseni 1:1-2

1. Pavel, apostol al lui Isus Hristos, prin voia lui Dumnezeu, către sfinții care sunt în Efes și credincioșii în Hristos Isus:
2. Har și pace de la Dumnezeu, Tatăl nostru, și de la Domnul Isus Hristos.

Efeseni 6:21-24

21. Acum, ca să știți și voi despre mine, Tihic, preaiubitul frate și slujitor credincios în Domnul, vă va face cunoscut totul.
22. Vi l-am trimis înadins, ca să luați cunoștință despre starea noastră și să vă îmbărbăteze inimile.

23. Pace, fraților, și dragoste împreună cu credința din partea lui Dumnezeu Tatăl și din partea Domnului Isus Hristos!
24. Harul să fie cu toți cei ce iubesc pe Domnul nostru Isus Hristos în curăție. Amin.

La începutul scrisorii, Pavel se identifică drept autor al acesteia (Efeseni 1:1). Pe la jumătatea scrisorii, Pavel își precizează din nou numele și se identifică drept „întemnițatul lui Isus Hristos pentru voi, neamurilor...” (3:1), elemente cu care debutează o meditație personală asupra lucrării sale ca apostol (3:1-13). Spre sfârșitul scrisorii, face din nou referire la întemnițarea lui (6:20) și încheie cu câteva cuvinte personale (6:21,22). Deși unii cercetători neagă că scrisoarea a fost scrisă de către Pavel, e important să observăm că epistola transmite ideea că el a scris-o. Majoritatea creștinilor îl acceptă, pe bună dreptate, pe Pavel ca autor.

7. Ce griji își face Pavel cu privire la efectul pe care îl va avea întemnițarea lui asupra credincioșilor din Efes? Efeseni 3:13

Efeseni 3:13

13. Vă rog iarăși să nu vă pierdeți cumpătul din pricina necazurilor mele pentru voi: aceasta este slava voastră.

Epistola către efeseni pare să aibă aceeași încadrare cronologică și aceleași împrejurări cu alte epistole scrise de Pavel din închisoare, cum ar fi Coloseni (vezi mai ales Coloseni 4:7,8) și Filimon. De asemenea, pare să fi trecut o perioadă considerabilă de la lucrarea apostolului în Efes (Efeseni 1:15; 3:1,2). Pavel a întocmit această scrisoare către efeseni dintr-o închisoare din Roma, în jurul anului 62 d.Hr.

În această scriere, Pavel oferă câteva detalii despre situația destinatarilor săi. Aria pe care o acoperă este amplă. Abordează perioade îndelungate – începe cu deciziile lui Dumnezeu luate „înainte de întemeierea lumii” (Efeseni 1:4) și reflectă în linii mari temele majore ale salvării divine oferite prin Hristos. Stilul scrierii este unul literar și elevat, cu propoziții lungi, expresii repetitive și metafore elaborate. Pavel recurge la acest stil și în alte scrieri (de exemplu, Romani 8:31-39), dar preponderent în Epistola către efeseni, care exprimă într-o măsură semnificativă laudă, rugăciune și închinare (Efeseni 1:3-14,15-23; 3:14-21) și conține pasaje profund retorice, alcătuite cu măiestrie (4:1-16; 5:21-33; 6:10-20).

O epistolă care abundă de Hristos

8. Cum anunță Pavel tema principală a scrisorii lui în primul capitol? Vezi Efeseni 1:9,10.

Efeseni 1:9,10.

9. „căci a binevoit să ne descopere taina voii Sale, după planul pe care-l alcătuiuse în Sine însuși,
10. ca să-l aducă la îndeplinire la împlinirea vremurilor, spre a-Și uni iarăși într-unul, în Hristos, toate lucrurile: cele din ceruri și cele de pe pământ.”

Cum poate fi rezumat mesajul Epistolei către efeseni? Din închisoare, Pavel expune planul lui Dumnezeu pentru împlinirea vremurilor și care Îl are în centru pe Hristos, precum și rolul bisericii în acest plan. Prin intermediul lui Hristos, Dumnezeu a demarat planul de a uni „în Hristos toate lucrurile: cele din ceruri și cele de pe pământ” (1:10, EDCR), iar pentru aceasta a creat biserica drept o entitate compusă dintr-o nouă omenire, atât din evrei, cât și din neevrei (2:14). Credincioșii sunt chemați să acționeze în acord cu acest plan divin, dându-le de înțeles puterilor răului că scopul suprem al lui Dumnezeu este în curs de realizare (3:10).

După cum proclamă Efeseni 1:9,10, unitatea pe care Dumnezeu o are în minte Îl are în centru pe Hristos. Nu este deci nicio surpriză că Efeseni este o scrisoare ce abundă de persoana lui Hristos, în care peste tot sunt apreciate acțiunile lui Dumnezeu în Hristos, iar accesul credincioșilor la resursele spirituale oferite lor în Hristos este privit cu entuziasm. Pavel folosește expresia „în Hristos” și altele asemănătoare de peste 30 de ori și peste tot Îl proslăvește pe Isus. În timp ce citești epistola, caută aceste expresii și fii atent la diversele moduri în care Pavel se concentrează pe Isus.

Pavel caută să reaprindă angajamentul spiritual al credincioșilor din Efes, amintindu-le că sunt parte din biserică, în centrul planului lui Dumnezeu de a unifica toate lucrurile în Hristos. Când folosește în epistolă cuvântul „biserică” (gr., *ekklēsia*), el se referă la biserica „universală” sau biserica în ansamblu (nu la o adunare locală de credincioși).

O strategie principală este să vorbească despre biserică prin metafore, iar pe patru dintre acestea le și dezvoltă: **(1) biserică trup** (1:22,23; 2:16; 3:6; 4:1-16,25; 5:23,39,30); **(2) biserică templu/clădire** (2:19,22); **(3) biserică mireasă** (5:22-27); **(4) biserică armată** (6:10-20). Fiecare imagine transmite intenția lui Dumnezeu cu biserica Sa.

Prin Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea, Dumnezeu formează o comunitate transnațională, transculturală, multirasială și multilingvă (Apocalipsa 14:6,7), cu trimitere la împlinirea planului Său de unire a tuturor lucrurilor în Isus (Efeseni 1:9,10). Cum putem acționa în acord cu mărețul plan al lui Dumnezeu?

Vineri, 30 iunie

Un gând de încheiere

Episodul cu exorciștii care folosesc greșit numele lui Isus și al lui Pavel (Faptele 19:13-20) ne ajută să înțelegem de ce Pavel folosește atât de mult în Efeseni un limbaj cu trimitere la ideea de putere. Unii dintre noii credincioși ajung să-și arunce în flăcări manualele scumpe de magie. În urma descoperirii a 250 de papirusuri despre magie, avem acces la ilustrații ample ale unor ritualuri, vrăji, formule, blesteme etc., asemănătoare celor care apăreau probabil în respectivele cărți de vrăjitorie.

Luca ne spune că aceste volume valorau 50.000 de arginți sau 50.000 de zile de lucru. Acest detaliu demonstrează importanța și caracterul central al acestor cărți în viața de zi cu zi a oamenilor. „A fost nevoie de intervenția suverană a lui Dumnezeu [...] ca ei să se pocăiască pe deplin de utilizarea continuă a amuletelor, farmecelor, descântecelelor și a modurilor tradiționale de câștigare a puterii spirituale” (Clinton E. Arnold, *Ephesians*, 2010, p. 34.). Este deci de înțeles că Epistola către efeseni a fost scrisă pentru credincioși ca să învețe cum să „facă față influenței și atacurilor continue din partea «duhurilor» cosmice întunecate” (Clinton E. Arnold, *Power and Magic*, 1992, p. 165). Astfel, Pavel Îl indică pe Hristos ca Acela înălțat mai presus de orice putere (Efeseni 1:20-23) și accentuează superioritatea puterii oferite de Dumnezeu credincioșilor (2:15-19; 3:14-21; 6:10-20).

Studiu zilnic

Biblia: Psalmii 43 – 49 ;

1. Ce anume era bucuria și veselia psalmistului?
2. Ce haină poartă fata împăratului?
3. Cine trebuie să-L aplaude pe Dumnezeu?
4. Ce anume este bucuria întregului pământ?

Ellen G. White, Rugăciunea, capitolul 24.

5. Cum (nu) se roagă cel care cere binecuvântare doar pentru sine?